№ 1.

ჩემი საქმე.

1918 წ. პირველი პერიოდიული მუსიკალური საფრონი 22 თებერვალი

მუსიკოსებო, მგოსნებო, მხატვრებო,—დაუახლოვდით ხალხს, მიეკარეთ მას ნდობით და სიყვარულით, მიუძღვენით მას ხელოვნების წმინდა საწინდარი და ხალხი დააფასებს ამ თქვენ ღვაწლს და მარადისობას გადასცემს თქვენ კეთილ საქმეებს, საქებ—სადიდებლად.

მოხეტიალე მუსიკოსის ნაწერებიდან.

ყოველივე თქვენი გროში-ჯამ გასამრჯელოთ, ხმარდება „მუსიკას ყველასათვის“.

რათ უკრავ ეზო-ეზო.

„და ამგვარად, უსწავლელ ხალხს სწყურიან სწავლა, ნასწავლ კლას—ხალხის სწავლა, მაგრამ ხალხი კი ემორჩილება სწავლა-განათლებას მხოლოდ ძალდატანებით“.

არ შეიძლება ეს ლ. ტოლსტოის სიტყვები არ მოვიგონოთ, როდესაც ლაპარაკობენ ან სწერენ ხალხის სწავლა განათლებაზედ, მთავრობის, საზოგადოებების და კერძო პირების კულტურულ დაწესებულებებზედ, რომლებითაც ნასწავლი კლასი ოცნებობს შეიტანოს განათლება სწავლის მწყურვალ ხალხში.

რატომაც არა?-ავაშენოთ სახალხო უნივერსიტეტები, კონსერვატორიები, თეატრები. გავმართოთ ლექციები, კონცერტები, წარმოდგენები და სხვა—ხალხის, სულიერათ ასამაღლებლათ, მხოლოდ ნუ კი დავივიწყებთ, რომ თუ გვინდა რომ ხალხმა მიაგნოს ამ განმანათლებელ აკადემიებს, საჭიროა გასუფთავდეს და გაიწმინდოს გზა იმ სიბინძურისაგან და ლაფისაგან, რომლითაც სავსეა ჩვენი ცხოვრება და რომელშიაც იფლება და იხრჩობა განათლების მაძიებელი ხალხი.

მე ვამბობ ვასწავლოთ და განვავითაროთ ხალხი სწორეთ იმ პირობებში და გარემოებებში, რომლებშიაც მას უხდება ცხოვრება და რომლებიდანაც იგი უკვე ჰკრეფს თავის სულიერ და გონებრივ საზდოს-ქუჩებში, მოედნებზედ და ეზოებში სოფლების და ქალაქების.

ვამბობ თანამედროვე ქუჩის კულტურაზე, ჩვენ თანამედროვე „ტრუბადურების“ გარყვნილ და გათახსირებულ მუსიკაზე, ხალხის შერყვნაზე, დაქუცმაცებაზე და დაცარიელებაზე მის ფაქიზ, ღია გულის და სულის.

ყოველივე ჩვენგანი ადამიანის მხოლოდ გონების და ჭკუის განვითარებაზე ზრუნავს და ეს მაშინ, როდესაც მის სულის და გულის აღზრდა-გაკეთილშობილებაზე არც ერთი მათგანი არც კი ფიქრობს.

ყველამ არ იცის, თუმცა ყველა კი ხედავს, რომ უკეთეს ცხოვრებას „ბალაგნების“ ატმასფეროში ითვისებს ხალხი, რომ ხალხი თავის მხატვრულ და ესთეტურ მოთხოვნილების პასუხს მხოლოდ ქუჩის სალოზღანდარო მუსიკაში პოულობს და რომ მუსიკის ნამდვილ მასწავლებლებად ქუჩის და ბალაგნების არტისტები ითვლებიან, ამის წინააღმდეგ ნუ თუ იტყვის ვინმე რამეს?

წმინდა მუსიკა ხომ ყველასთვის არ არის ხელ-მისაწდომი. ამ პატარა მუსიკალურ ოჯახის გარეშე ყველაფერი გამჭვალულია „ოირის“, „პუპსიკის“, „არშინ-მალ-ალანის, „Дайте ножикъ, дайте вилку,—я зарѣжу свою милку“ და სხვა ამ გვარი მუსიკალური ჟღარუნის ხმებით, რომლის ძლიერი გავლენა სრულებით შეუგნებლათ ისახება არამ თუ იმ ხალხის ფსიხიკაში, რომელთაც სხვა ხმები, გარდა დანჯღრეული არღნების (?!) არ მოუსმენიათ, არამედ თვით განათლებულ ხალხის შეგნებაშიაც კი.

მართლა და რა მუსიკალური საზრდოთი იკვებება მდაბიო ხალხი? რა მოაქვს მისთვის ყოველდღიურ ცხოვრებას? სახლში—„გარმოშკა“, სახლის გარეთ—არღანი, სამხიარულო ადგილებში—გრამაფონი.

ეს ტრიალებს მდაბიო მცხოვრები ამ სამი სახის „მუსიკაში“, მათში ისვენებს იგი სულიერათ, მითი იკმაყოფილებს თავის მუსიკალურ მოთხოვნილებას.

ამავე დროს ჩვენ კარგათ ვიცით თუ რა არის მუსიკა, როგორ აკეთილშობილებს და ამაღლებს, რა დიად გავლენას ახდენს იგი და როგორ ხშირათ უსუმბუქებს ადამიანს დარდს და ბოროტებას.

მუსიკა, ეს ყოველთვის ობიექტიური ხელოვნება, ყოველთვის ემსახურებოდა განსაკუთრებულ, შეძლებულ კლასს, შეუძლებელთათვის კი იგი რჩებოდა მუდამ ჟამს რაღაც მიუწდომელ ოცნებათ.

განა ეს ესე კი უნდა ხდებოდეს?

ნუთუ მუსიკა, ვითა ლოცვა წმიდა, ყველასათვის ხელმისაწდომი და ნუგეშ მცემი არ უნდა იყვეს?

და, თუ—ხო, განა დრო არ არის, რომ განათლებულმა მუსიკოსებმა და მათ შორის საშუალო და დაბალ მუსიკალურ სკოლების მოსწავლეებმა მიიღონ ზომები და შესცვალონ თანამედროვე ქუჩის არტისტები, გააკეთილშობილონ მეარღნეთა და სხვა ამ გვარ მაწანწალა ხალხის ხელობა?

ეს საკითხი ჩემთვის მე დიდებითად გადავწყვიტე და გადავჭერ ქალაქის ღარიბ—ღატაკთა ბანაკებში შემეტანა მუსიკა დიდებულ ოსტატებისა და საქადაგოთ ამოვირჩიე გზა, რომელიც მეჩვენებოდა საუკეთესო: გავხდი ეზოეზო მოხეტიალე მუსიკოსი, ქიშპარი და მტერი არღნებისა და ქუჩის მომღერლებისა.

საქმის წარმატებაში მე სრულებითაც არ შევცდი: შედეგები აღემატა ყოველივე ჩემ მოლოდინს, მე ქეშმარიტად გავაკეთე კარგი საქმე და დავიწყე იგი სრულებით სწორეთ.

მე ბევრჯერ შევმძვრალვარ იმნაირ სოროებშიაც კი, სადაც ძვირათ თუ შეაჭყიტებს მზისა სხივი და ამ სიბნელეში შემიტანია სიცოცხლე და სიხარული.

მაგრამ ამ დიად საქმეში მე მხოლოდ წვეთი ვარ ოკეანეში.

აქ საჭიროა საზოგადოება, მჭიდროთ შეკავშირებული წრეები, რომლებიც მტკიცეთ და ნათლად შეიმუშავებენ პროგრამას, დაიყოფებიან უბნებად და ამ უბნებს ემსახურებიან.

მერე რა მშვენივრათ და საინტერესოთ შეიძლება მოეწყოს ყველა ეს.

მსახიობთა გამოსვლები გაფართოვდეს - ეზო-ეზო დადიოდეს არამთუ მარტო სკრიპკა ან სიმღერა ფისგარმონიუმის აკომპანიმენტით, არამედ დუეტები, ტრიოები, კვარტეტები და სხვა.

ამ შვიდი წლის მოსკოვის, პეტერბურგის, ცარსკოი-სელოსი, პეტერგოფის, ტერიოკის, ბათომის, სოხუმის, ტბილისის, თელავის, კავკავის და სხვა ქალაქების ეზოებში და სოფლებში. ხეტიალის დროს, მე ბევრი რამ ვნახე და გავიგონე, მაგრამ ამაზედ ბაასი შემდეგ საფრენებში № 2, № 3 და სხვ. გვექნება.

ილიკო ქურხული.

ყოველივე თქვენი გროში-ჯამ გასამრჯელოთ, ხმარდება „მუსიკას ყველასათვის“.

დაკვეთებ ავომპანიატორს (პიანინო) ეზოებისათვის.

დაინტერესებულ მსმენელთ ვთხოვ მომმართონ მხოლოდ წერილობით. ჩემი მუდმივი ადრესი: თბილისი, ორხევის შესახვევი, № 7.

ტფილისი, სტამბა "გა[illegible]ა" დ. ლ. პიტნავასი

№ 1. М[illegible] ДѢЛО. № 1

1918 г. Первая [illegible]еріодическая музыкальная летучка. 22 фев.

Музыканты, поэты, художники, приближайтесь къ народу, идите къ нему довѣрчиво и съ любовью, несите ему лучшіе дары искусства. Онъ поиметъ и оцѣнитъ и будетъ вамъ благодаренъ.

Изъ записокъ бродячаго музыканта.

Почему я играю по дворамъ.

„Итакъ, малообразованный народъ хочетъ образоваться болѣе, образованный классъ хочетъ образовать народъ, но народъ подчиняется образованію только при насиліи".

Нельзя эти слова Л. Толстого не вспоминать, когда говорятъ или начинаютъ писать о народномъ образованіи, о культурныхъ учежденіяхъ правительства, общества и отдѣльныхъ лицъ, мечтающихъ черезъ свои учрежденія вносить просвѣщеніе и среди жаждущаго образованія народа.

Что же? Устроимъ народные университеты, консерваторіи, театры, лекціи, концерты, спектакли и проч. для духовнаго развитія народа, но не забудемъ, что для того, чтобы народъ нашелъ эти просвѣтительныя академіи, необходимо расчистить путь отъ той грязи и мерзости и запустѣнія, которыми полна жизнь, въ которомъ гибнутъ ищущіе образованія люди.

Я говорю объ обученіи народа въ условіяхъ его жизни,—на улицахъ, площадяхъ и дворахъ деревень, селъ и городовъ. Говорю о современной уличной культурѣ, о пошлой музыкѣ „трубадуровъ" нашихъ дней, о развращеніи, разложеніи и опустошеніи чистаго и открытаго сердца и души народа.

Всѣ мы думаемъ о развитіи ума человѣка, а воспитаніе и облагораживаніе его души и сердца какъ то и въ голову никому не приходитъ.

Не всякій знаетъ, но каждый видитъ, что въ атмосферѣ балагановъ воспринимаетъ народъ лучшую „жизнь", и вѣдь въ атмосферѣ уличной, циничной музыкѣ находитъ народъ отвѣтъ на свои эстетическіе и художественные запросы. А что самыми лучшими и настоящими учителями музыки являются уличные музыканты и артисты балагановъ, противъ этого врядъ ли кто будетъ возражать.

Вѣдь настоящая музыка—достояніе не многихъ; за предѣлами этой маленькой музыкальной семьи все проникнуто звуками „Ойра", „Пупсикъ", „Аршинъ малъ-аланъ", „Дайте ножикъ, дайте вилку,—я зарежу свою милку" и другимъ музыкальнымъ мусоромъ, властное вліяніе котораго совершенно безсознательно отражается не только въ психикѣ народа, не знающаго другихъ звуковъ, но и людей культуры.

Въ самомъ дѣлѣ, какой музыкальной пищей питается народъ? Что ему преподносится обыденной жизнью?

Въ домѣ—гармоника, на дворѣ—шарманка, въ увеселительныхъ заведеніяхъ—граммофонъ.

Такъ и вертится обыватель среди этихъ трехъ видовъ „музыки", въ нихъ онъ отводитъ свою душу, въ нихъ удовлетворяетъ свои музыкальные запросы.

А между тѣмъ, мы всѣ хорошо знаемъ что такое музыка, знаемъ какъ облагораживаетъ и возвышаетъ, какое благотворное вліяніе она имѣетъ и какъ часто она приноситъ душевное облегченіе человѣку.

Музыка, будучи искусствомъ самимъ объективнымъ, всегда служила только имущему, а для неимущаго она была какой-то недосягаемой мечтой.

Между тѣмъ, такъ ли это должно быть?

Не должна ли музыка, какъ молитва, быть достояніемъ рѣшительно всѣхъ?

Если да, то не пора ли образованнымъ музыкантамъ и въ томъ числѣ питомцамъ низшихъ и среднихъ музыкальныхъ школъ придти на смѣну уличныхъ просвѣтителей народа и облагородить ремесло шарманщиковъ и другихъ имъ подобныхъ бродягъ?

Я рѣшилъ этотъ вопросъ для себя утвердительно и задумалъ понести городской бѣднотѣ музыку великихъ мастеровъ. Для пропаганды я избралъ путь, который мнѣ казался лучшимъ; сталъ бродячимъ дворовымъ музыкантомъ, конкурентомъ шарманки и уличныхъ пѣвцовъ.

Въ успѣхѣ дѣла я нисколько не ошибся: результаты превзошли всѣ мои ожиданія, я, дѣйствительно, сдѣлалъ хорошее дѣло и началъ его совершенно правильно.

Я заходилъ иногда въ такіе уголки, куда рѣдко проникаетъ лучъ свѣта и повсюду вносилъ радость.

Но я въ этомъ дѣлѣ—капля въ океанѣ.

Здѣсь нужно общество, сплоченная группа людей, которая по строго выработанной программѣ разбивались бы на районы и обслуживала ихъ.

Вѣдь можно какъ интересно все это организовать! Выступленіе дѣлать не только въ одиночку, но дуэтомъ, тріо, пѣніе zolo, со скрипкой и даже подъ аккомпаниментъ портативный фисгармоніумъ и т. д.

За семь лѣтъ моихъ странствованіи по дворамъ Москвы, Петербурга, Царскаго—Села, Петергофа, Теріоки, Тифлиса, Батума, Сухума, Телава, Владик. и другихъ городовъ, селъ и деревень я много видѣлъ и слышалъ, но объ этомъ рѣчь будетъ идти въ моихъ послѣдующихъ летучкахъ № 2, 3, 4, и т. д.

Илико Кургули.

Каждая ваша копейка—за труды мои, идетъ на пользу „музыки для всѣхъ".

Каждая ваша копейка—за труды мои, идетъ на пользу „музыки для всѣхъ".

ИЩУ [illegible]ККОМПАНІАТОРА ([illegible]ІАНИНО) ПО ДВОРАМЪ.

Прошу [illegible] [illegible]телей обра[illegible] [illegible]олько письменно.
Постоя[illegible] [illegible] Орхевскі[illegible]

ТИФЛИС[illegible] [illegible] Д. Л. ПИТНАВА